

הערל פרק שמיני יבמות

עא.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז:
ב מ"י שם הלכה ח:
ג מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ט:
ד מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה י:
ה מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יא:
ו מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יב:
ז מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יג:
ח מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יד:
ט מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה טו:
י מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה טז:
יא מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יז:
יב מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יח:
יג מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה יט:
יד מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כ:
טו מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כא:
טז מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כב:
יז מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כג:
יח מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כד:
יט מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כה:
כ מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה כו:

מוסף רש"י

קונם שאני נהנה
לעצמי. מה שאני נהנה
מן העולם אסור עלי
בקונם. וקונם הוא לשון
הקדש (ע"ז כו.). צריך
להטות ממונו דם ברית.
חייטין שמה עולה כנושה
היא (שבת קלח.). דברה
תורה בלשון בני אדם.
הכי משמעו בני אדם
(נדרים ג.). חלצתו חמה.
שלה ממונו החולי ואלא
מנוסו (שבת קלז.).

בו המרת דת פוסלת בו'. זו דכל ערל לא צעי למדרש הכי דאין
ערלות פוסלת צמעשר דלחומרא דרשין ומוקמין ליה לחייב
צמזה ומרור ומנו דצן נכר לא שייך למדרש הכי זו אינו אוכל אכל
אוכל הוא צמזה ומרור דלאשמועין דלא אסור צמזה ומרור לא

אליטריך דלחו מנה ומרור קדושה
אית צהו ואי צעי למימר אכל חייב
צמזה ומרור פשיטא הוא דחייב
לעשות תשובה ולקיים כל המצוות וצו
דמושז ושכיר פי' קונטרס דלא דריש
מידי משום דאוקימנא (לעיל דף עז.
כולה קרא לגזירה שזה ועקרינן ליה
מפשטיה לגמרי ונראה שר"ל דליידי
דכתביה רחמנא צערל וצן נכר כתביה
נמי צמושז ושכיר וכה"ג אמר לקמן
(דף עז.). ליידי דכתיב והנותר כתיב
נמי ממונו ומיהו לא הוי ממש כי הכא
דחתם הוי כמו פטרה שנאמרה ונשנית
בציל דצר שנתחדש צה ור"ת מפרש
דצו דמושז ושכיר לגופיה כדאמר
לקמן (שם) גצי תלתא ממונו חד
לגופיה ואית ספרים דגרסי הכא זו
דערל וצן נכר זו אין אוכל אכל
אוכל צמזה ומרור וצו דמושז ושכיר
זו המרת דת פוסלת וצן נכר הספרים
בסוף מי שהיה טמא (פסחים דף טז.
ושם) וכן משמע בפרק כל שעה (שם דף
כח.) ובערבי פסחים (שם דף קכ.).
דמיתרייהו זו דערל וצן נכר דרשין
אכל אוכל צמזה ומרור ומיישז ר"י
הגירסות דשייך שפיר מצו דצן נכר
לידרש אכל אוכל צמזה ומרור
לאשמועין דחייב לאכול צמזה ומרור
אם עשה תשובה אע"ג דצפסח אין
אוכל שהיה מומר צשעת עשיית פסח
וצו דמושז ושכיר נמי שייך למדרש מיניה
זו המרת דת פוסלת דצמושז ושכיר
עוצד כוכבים איירי כדפרישית לעיל:
ואין המרת דת פוסלת במעשר.
בסוף מי שהיה טמא (פסחים
דף טז. ושם) גרסי' בכל הספרים ואין
המרת דת פוסלת צמזה ומרור
ממעטין תרייהו מחד זו דצו משמע
זו ולא דדברים אחרים ואליטריך
למעוטי תרייהו תרומה דלא גילף
בגזירה שזה דמושז ושכיר ומעשר
בגזירה שזה דממונו ממונו:

דאי בתב רחמנא ערל בו'. אע"ג
דליטריך למכתב תרייהו
משום זו דליטריך למכתב תרייהו
(ה) דהיה לכותבם בקראי דלריכי:
שאני נהנה בו'. לא גרס שאני דאם
כן לא הוי נדר דהיינו דצר שאין זו ממש
שאין אסור על עצמו כלום כמו שאני
ישן דלא אסור כלום אי לא אסור קונם
עניי צמזה דלאמר צריש אלו מותרין
(מדריס טו.). אלא אומר ר"ת דגרס שאני
נהנה כלומר מה שאני נהנה יהא עלי
קונם ומיהו גרס שפיר שאני דאין
דרך התנא לדקדק בלשון כדאשכחן
בפ' בתרא דנדרים (דף פא:) קונם
שלא אמן תצן לפני צהמתך ובצבועות
בפ"ג (דף כ.) הרי עלי שלא לאכול
בשר ושלא לשמות יין דכהאי גוונא לא
חל המדרש: ויהי' מוצין ניהו והתנן
מעת

המרת דת פוסלת. דאם המיר דתו ונתנכרו מעשיו לאציו צששמים
אמר רחמנא לא יאכל צו: ה"ג כל ערל לא יאכל צו למא לי. צו מאי
ממעט. ולא גרסינן צמושז ושכיר כלל דהא אוקימנא כולי קרא לג"ש
ועקרינן ליה מפשטיה לגמרי: ממונו. אל תאכלו ממנו נא. כיון דאמרת

צו למעוטי ממונו נמי למעוטי משמע:
לדבריה כו'. לקמן בפרקין (דף עז.).
תלתא ממונו כתיב צפסח כו': ורבי
עקיבא האי צמושז ושכיר דפסח מאי
עביד ליה. הא ליכא לאוקמי צעצד
עצרי כלל: לאיטוי עצרי ווגעוטי
מהול. שלא יאכל צפסח: געוטי. שם
אומה שמוהלין עצמן: והני מולין
נינהו. בתמיה ולי' למעוטינהו הא
ערלים נינהו ומכל ערל) מיימנטי:
צערי ישראל. לענין נדר מולין נינהו
דלך אחר לשון צו דאם וישראלים
לא קרי להו ערלים ועוצדי כוכבים
לא קרי להו מולין: וקטן שנוול
מהול. וקסבר ר"ע קטן שנוול מהול
צריך להטות ממונו דם ברית: ור"א.
דלא ממעט להו אולי לטעמיה דאמר
בהחולן גר שמה ולא טבל גר מעליא
הוא וצקטן מהול צמזה ליה א"ש
להטות ממונו דם ברית: קטן ערל.
מוך שמה: מהו לסונו שמן של
תרומה. דקיימנא לן (שבת דף פו.).
דסיכה כשמה דנפקא לן מותצא
כמים צקטן וכשמן צעלמותיו:
מעצבא. מאכילת תרומה: אין לי.
לעצב צפסח אלא מילת זכריו שיש
לו צשעת עשיה דגצי מילת זכריו
כתיב (שמות יב) ואי יקרב לעשותו
והיינו שמיטה וגצי צעדי כתיב (שם) אז
יאכל צו דלפילו לא הוה ליה עצד
צשעת עשיה והיה לו צשעת אכילה
מעצבו מן אכילת פסחו: מנין לישן
כו'. דגצי צנים נמי אם ראי לישול
צשעת אכילה ולא היה לו צשעת
עשיה מנין שמעצבו מאכילת פסחו:
פלומו לומר אז. אז יקרב לעשותו
אז יאכל צו: אלא וצרינו. דמצינן
להו צשעת אכילה אלתא דלא הו
צשעת עשיה היכי דמי לאו דליתילוד
ביני צני: אלא הכא כשהללנו חמה.
שהיה חולה ונתרפא ונתחללה ונשתלפה
ממונו חמה: וניסוב ליה כל שצעה.
ואי צני וצני איתפח אמת מעצב ליה
מאכילה אחי לא מנא ומניה דמניא
לקמן) יום הצרחתו כיום הולדו דעד ז'
יומי לא מהלינן ליה: דיהינן ליה.
שכבר נתרפא זה שמונה ימים ומל
שמיני שול להיות ערב הפסח: ונימהליה
מנפרא. וכיון דמנפרא צר מהילא
הוא אשתכח דמעצב ליה מעשיה
ולמה לי קרא לרביי שעת אכילה:
מעת

ביני אלא זכריו דאיתנהו בשעת אכילה וליתנהו בשעת עשיה היכי
משכחת לה לאו דאיתילוד בין עשיה לאכילה ש"מ ערלות שלא בזמנה
הויא ערלות אמר רבא ויתסברא יהמול לו כל זכר אמר רחמנא ואז
יקרב לעשותו והאי לאו בר מהילא הוא אלא הכא במאי עסקינן
בגון השחלצתו חמה וניתוב ליה כל שבעה (דאמר שמואל השחלצתו חמה
נותנין לו כל שבעה) דיהינן ליה כל שבעה וגימהליה מצפרא בעינן
מעת

קונם שאני נהנה. אין להקשות היכי פריך ממדרים ללישנא דקרא צנדרים הלך אחר לשון צני
אם מקרא שנאמר כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לצ ואין להקשות מוכל ערל לא יאכל צו דהוא לא אליטריך אלא
לישראל ויש מקומות שהתנא לומר מדרים מלישנא דקרא בגון הכא וצריש פסחים (דף ג.) גצי הללויה כל כוכבי אור דקאמר הא
קמשמע לן דאור כוכבים אור הוא למאי נפקא מינה לנודר כדמתן הנודר מן האור אסור באורן של כוכבים והיינו דוקא היכא שאין
הלשון ידוע מיימי שפיר ראייה מלישנא דקרא אכל צמקום שלשון צני אדם חלוק מלישנא דקרא צנדרים הלך אחר לשון צני אדם
כדאמר בפרק האומר משקלי (ערכין דף יט:) דלוריתא היד עד הפרק צנדרים הלך אחר לשון צני אדם:

(א) פסחים כח: (ב) טו. שם
טו. וצמח כח: (ג) ו' (ד) ו'
תוספות פסחים קכ. ד"ה
כל צן, (ד) פסחים טו. ולקמן
עד. ע"ש, (ה) ט"א וצנטי,
(ו) ע"ז כח. מדרס לא;
(ז) שבת קלה, (ח) ולעיל
מו, (ט) וצנטי לא; ושי"ג,
(י) ו' צה ולקמן ע"ב
אמר רבא כגון שהיו אצוי
ואמרו כי אכל הכא רבה הוא
דמסיק כגון שהלחנו חמה,
(כ) שבת קלה, וצנטי לא;
אמרו, (ל) ט"א וצנטי,
(מ) לשמות יב, (נ) ו' (סהלס
קט), (ס) וצ"ג, (ע) וצ"ע
מוס' ע"ז כח. ד"ה ה"ג
קונס).

תורה אור השלם

1. ובי גזיר אחר. גר
ועשה פסח לז' המול לו
כל זכר ואז יקרב לעשותו
ודקה באורך הארץ וכל
ערל לא יאכל בו.
2. אל תאכלו מפניו נא
ובקשל מבשל בפנים כי
אם צלי אש ראשו על
פרציו ועל קרבו.
3. שמות יב ט
איש איש מוקד אהרן
ודוא צרוע או נב
בקרשים לא יאכל עד
אשר יטהר ודגנע בכל
טמא נפש או איש אשר
תצא מקומו שבת ירע:
4. ויקרא כב ד
וכל זר לא יאכל קדש
תושב בזה וצריך לא
יאכל קדש: ויקרא כב י
תושב וצריך לא
יאכל בו: שמות יב מה
6. וכל עבר איש מקנת
קסא ומלתא אתו אז
יאכל בו: שמות יב מד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דלי ווי'
בתרייהו היה ליה
לכותבם: